Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
Y. BOT
представено на 4 април 2019 година[1]

Дело C-47/18

Skarb Panstwa Rzeczypospolitej Polskiej — Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad
срещу
Stephan Riel, в качеството на синдик на Alpine Bau GmbH

(Преюдициално запитване, отправено от Oberlandesgericht Wien (Върховен областен съд Виена, Австрия)

„Преюдициално запитване — Регламент (ЕС) № 1215/2012 — Съдебна компетентност по граждански и търговски дела — Приложно поле — Член 1, параграф 2, буква б) — Несъстоятелност, конкордати и аналогични производства — Иск за установяване на вземане за нуждите на включването му в производство по несъстоятелност — Производства по несъстоятелност — Регламент (ЕО) № 1346/2000 — Член 41 — Съдържание на предявяването на вземане — Максимални изисквания — Непълно изявление — Липсваща информация, установена от удостоверителните документи — Условия за прилагане на правото на държавата членка на откриване на главното производство по несъстоятелност“

I. Въведение

1. Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 1, параграф 2, буква б) и на член 29, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела[2], както и на член 41 от Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета от 29 май 2000 година относно производството по несъстоятелност[3].

2. Запитването е отправено в рамките на спор между Skarb Panstwa Rzeczypospolitej Polskiej — Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad (Държавна хазна на Република Полша — генерален директор на „Национални пътища и магистрали“, Полша, наричан по-нататък „жалбоподателят“) и г-н Stephan Riel, в качеството на синдик в главното производство по несъстоятелност, открито в Австрия срещу Alpine Bau GmbH по иск за установяване на вземания.

1 Език на оригиналния текст: френски.

2 ОВ L 351, 2012 г., стр. 1.

3 ОВ L 160, 2000 г., стр. 1.; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 1, стр. 143.

3. С четвъртия и петия си преюдициален въпрос, които ще са основният предмет на анализа ми, Oberlandesgericht Wien (Върховен областен съд Виена, Австрия) иска да се установи степента на взискателност, която се изисква съгласно правото на Съюза за валидността на изявление за предявяване на вземане в главното производство по несъстоятелност, когато това изявление не съдържа информация относно датата на възникване на вземането, но тази дата може да се установи от представените удостоверителни документи.

4. Ще покажа какво налага гъвкаво тълкуване на член 41 от Регламент № 1346/2000, което означава да се приеме, че изискванията на тази разпоредба са изпълнени, ако информацията относно датата на възникване на вземането може да бъде установена от предадените от кредитора документи, и да се припомни, че последиците от непредставянето на подобно сведение на етапа на установяването на вземането се уреждат от правото на държавата членка на откриване на производството (lex concursus).

II. Правна уредба

A. Правото на Съюза

1. Регламент № 1215/2012

5. Член 1 от Регламент № 1215/2012 гласи:

„1. Настоящият регламент се прилага по граждански и търговски дела, независимо от естеството на съда или правораздавателния орган. Той не обхваща, по-специално, данъчни, митнически или административни дела, нито [дела за] отговорността на държавата за действия или бездействия при упражняването на държавна власт (acta iure imperii)

2. Настоящият регламент не се прилага по отношение на:

[…]

б) банкрут, производства, свързани с обявяването на дружества или други юридически лица в несъстоятелност, конкордати и аналогични производства;

[…]“.

2. Регламент № 1346/2000

6. Съображения 2, 8, 12, 18—21 и 23 от Регламент № 1346/2000 гласят:

„(2) Правилното функциониране на вътрешния пазар изисква презграничните производства по несъстоятелност да действат ефикасно и ефективно и приемането на настоящия регламент е необходимо за постигането на тази цел […].

[…]

(8) За постигането на целта, свързана с подобряването и ускоряването на производствата по несъстоятелност с презгранични последици, е необходимо и уместно разпоредбите за компетентността, признаването на съдебни решения и приложимото прав[о] в тази област да бъдат включени в един правен акт на Общността, който да бъде задължителен и пряко приложим в държавите членки.

[…]

(12) Настоящият регламент дава възможност да се открива главно производство по несъстоятелност в държавата членка, в която се намира центърът на основните интереси на длъжника. Тази процедура има универсален обхват и цели включването на цялото имущество на длъжника. С цел защитата на различните интереси, настоящият регламент дава възможност паралелно с главното да се откриват и вторични производства. Вторичното производство може да се открива в държавата членка, в която длъжникът притежава предприятие. Последиците от вторичното производство засягат имуществото, което се намира в тази държава. Задължителните правила за координация с главното производство съдържат изискването за единност на производството в Общността.

[…]

(18) След откриването на главното производство по несъстоятелност настоящият регламент не ограничава възможността да се иска откриване на производство по несъстоятелност в държавата членка, в която длъжникът притежава предприятие. Ликвидаторът по главното производство или всяко друго лице, което е оправомощено от националното законодателство на тази държава членка, може да поиска откриването на вторично производство по несъстоятелност.

(19) Вторичното производство по несъстоятелност може освен да защитава местни интереси, да служи и за други цели. Например, в случай че имуществото на длъжника е прекалено сложно за цялостно управление или когато разликите между съответните правни системи са толкова големи, че могат да произтичат трудности от разширяването на действието на закона на държавата, в която е открито производството по несъстоятелност, до другите държави, в които се намира имущество на длъжника. По тази причина ликвидаторът по главното производство може да поиска откриването на вторично производство в интерес на ефективното управление на имуществото.

(20) Главното и вторичните производства по несъстоятелност могат да допринесат за ефективното осребряване на масата на несъстоятелността на неплатежоспособния длъжник, само ако всички текущи паралелни производства са координирани. Главното условие тук е тясното сътрудничество между различните ликвидатори, което трябва да включва, по-специално, достатъчен обмен на информация. За да се гарантира господстващата роля на главното производство, на ликвидатора по това производство следва да бъдат предоставени широки възможности да влияе върху текущите вторични производства. Например, той следва да може да предложи план за оздравяване или предпазен конкордат между длъжника и кредиторите, или да поиска спиране на осребряването на масата на несъстоятелността във вторичното производство.

(21) Всеки кредитор, чието обичайно пребиваване, местоживеене или седалище според устройствения акт се намират в Общността, има право да предяви вземанията срещу имуществото на длъжника във всяко текущо производство по несъстоятелност в рамките на Общността. […]

[…]

(23) Настоящият регламент следва да създаде, в рамките на материята, която се регулира от него, единни правила за случаите на конфликт на разпоредби, които да заменят, в рамките на обхвата им на приложение, националните норми на международното частно право. Доколкото не е предвидено друго, следва да се прилага законът на държавата членка, която е откривала производството (lex concursus). Това правило за конфликт на разпоредби следва да се прилага по еднакъв начин както към главното производство, така

и към частичните производства. Lex concursus определя всички последици от производството по несъстоятелност, процесуални и материални, спрямо заинтересованите лица и съответните правоотношения. Този закон урежда всички условия за откриването, провеждането и приключването на производството по несъстоятелност“.

7. Член 3, параграфи 1—3 от този регламент гласи:

„1. Съдилищата на държавата членка, на чиято територия е разположен центърът на основните интереси на длъжника, са компетентни да откриват производство по несъстоятелност. За дружествата и юридическите лица, седалището според устройствения акт се през[у]мира за център на основните интереси до доказване на противното.

2. Когато центърът на основните интереси на длъжника е разположен на територията на дадена държава членка, съдилищата на друга държава членка са компетентни да откриват производство по несъстоятелност само ако длъжникът притежава предприятие на територията на тази държава членка. Действието на това производство се свежда до имуществото на длъжника, което се намира на територията на последната.

3. Когато производството по несъстоятелност е открито по параграф 1, всяко производството по несъстоятелност, [което] е открито впоследствие, съгласно параграф 2, е вторично производство. Това производство трябва да се извършва като производство по ликвидация“.

8. Член 4 от посочения регламент предвижда:

„1. Ако настоящият регламент не предвижда друго, приложимият закон към производството по несъстоятелност и последиците от него е законът на държавата членка, на чиято територия е открито производството, наричана по-долу „държава на откриване на производството“.

2. Законът на държавата на откриване на производството определя условията на откриването, провеждането и прекратяването на производството по несъстоятелност. Той определя по-специално:

[…]

з) предявяването, установяването и приемането на вземанията;

[…]“.

9. Съгласно член 27 от същия регламент:

„Производството по член 3, параграф 1, което е открито от съд на дадена държава членка и е признато в друга държава членка (главно производство) позволява компетентният съд по член 3, параграф 2 в тази друга държава членка да открива вторично производство по несъстоятелност, без да се разглежда несъстоятелността на длъжника в тази друга държава. Това производство трябва да бъде включено в производствата, които са изброени в приложение Б. Последиците от тях засягат само имуществото на длъжника, което се намира на територията на тази друга държава членка“.

10. Член 31, параграфи 1 и 2 от Регламент № 1346/2000 е със следния текст:

„1. При спазване на правилата, които ограничават разгласяването на информация, ликвидаторът от главното производство и ликвидаторите от вторичните производства са длъжни да се информират взаимно. Те незабавно си съобщават всяка информация, която може да бъде полезна за другото производство, по-специално относно размера на предявените вземания и установяването на вземанията, както и всички мерки, които са насочени към приключване на производството.

2. При спазване на правилата, които са приложими към всяко от производствата, ликвидаторът от главното производство и ликвидаторите от вторичните производства са длъжни да си сътрудничат“.

11. Съгласно член 32, параграф 1 от този регламент „[в]секи кредитор може да предяви вземането си в главното производство и във всяко вторично производство“.

12. Член 39 от посочения регламент гласи:

„Всеки кредитор, чието обичайно пребиваване, местоживеене или седалище според устройствения акт се намира в държава членка, различна от държавата членка на откриване на производството, включително данъчните органи и органите за социално осигуряване в държавите членки, имат право писмено да предявят вземанията си в производството по несъстоятелност“.

13. Член 40 от Регламент № 1346/2000 е със следния текст:

„1. След откриването на производство по несъстоятелност в една държава членка компетентният съд на тази държава или ликвидаторът, който е назначен от него, незабавно информира кредиторите, които са известни и чието обичайно пребиваване, местоживеене или седалище според устройствения акт се намир[а] в другите държави членки.

2. Тази информация, която се предоставя чрез поименното изпращане на съобщение, съдържа по-специално сроковете, предвидените при неспазване на тези срокове санкции, орган[а] или институцията, които са оправомощени да приемат предявените вземания, както и други разпоредени мерки. Това съобщение посочва също дали кредиторите, чиито вземания имат право на предпочитане или са обезпечени със залог, е необходимо да предявят вземанията си“.

14. Член 41 от този регламент предвижда:

„Кредиторът изпраща копие от документите, които доказват вземането, ако има такива, и посочва естеството на вземането си, датата на възникване и размера; той посочва и дали има право на предпочтително удовлетворяване, залог върху съответното вземане или запазване на собствеността и кои имуществени активи са негово обезпечение“.

15. Член 42 от посочения регламент гласи:

„1. Информацията по член 40 се предоставя на официалния език или на един от официалните езици на държавата на откриване на производството. За тази цел се използва формуляр, който е озаглавен „Покана за предявяване на вземане. Срокове, които трябва да се спазват“ и който е изготвен на всички официални езици на институциите на Европейския съюз.

2. Всеки кредитор, чието обичайно пребиваване, местоживеене или седалище според устройствения акт се намир[а] в държава членка, която е различна от държавата на откриване на производството, може също да предяви вземането си на официалния език или езици на тази друга държава. В този случай предявяването на вземането му носи заглавието „Предявяване на вземане“ на официалния език или на един от официалните езици на държавата, в която е открито производството. Освен това от него може да се изиска превод на официалния език или на един от официалните езици на държавата на откриване на производството“.

Б. Австрийското право

16. Член 102 от Bundesgesetz über das Insolvenzverfahren (Закон за несъстоятелността)[4] от 10 декември 1914 г. в редакцията си, приложима към спора в главното производство, гласи:

„Кредиторите трябва да предявят вземанията си в производството по несъстоятелност съгласно посочените по-долу разпоредби дори когато тези вземания са оспорени“.

17. Член 103, параграф 1 от IO гласи:

„В изявлението се посочват размерът на вземането и обстоятелствата, на които се основава, както и претендираната поредност; в него трябва да се уточнява какви доказателства могат да бъдат представени в подкрепа на твърдяното вземане“.

18. Съгласно член 104, параграф 1 от IO вземанията трябва да се предявяват пред съда по несъстоятелността писмено или в устно изявление, вписано в протокола.

19. Член 105 от IO, включен в раздел „Установително съдебно заседание“, предвижда в параграфи 1—3:

„1. Синдикът и длъжникът се явяват в установителното съдебно заседание […]

2. Предявените вземания се установяват в поредност, съответстваща на техния ред, или, когато са от същия ред, в поредността на предявяването им.

3. Синдикът трябва да направи изявление относно точността и реда на всяко предявено вземане; когато прави това изявление, той не може да прави резерви“.

20. Съгласно член 108, параграф 1 от IO „[р]езултатът от установителното съдебно заседание трябва да се запише в регистъра на предявените вземания“.

21. Съгласно член 109, параграф 1 от IO вземане се счита за установено в производството по несъстоятелност, ако е прието от синдика и не е оспорено от някой от кредиторите, имащи такова право.

22. Член 110, параграф 1 от IO предвижда:

„Титулярите на вземания, чиято точност или ред на изплащане са спорни, могат да предявят иск за установяване на вземанията си, когато той е допустим, като насочат иска си срещу всички оспорващи ги лица […]. Претенциите, предявени по този иск, могат да се отнасят само до основанието, изтъкнато в изявлението и в установителното съдебно заседание; те не могат да се отнасят до по-голям размер от посочения по този повод“.

4 RGBl., 337/1914, наричан по-нататък „IO“.

23. Съгласно член 112, параграф 1 от ИО:

„Окончателните решения, отнасящи се до установяването и реда на оспорените права, пораждат действие по отношение на всички кредитори, които са страни в производството по несъстоятелност“.

III. Фактите по спора в главното производство и преюдициалните въпроси

24. Жалбоподателят, който е натоварен с ръководството на полската държавна пътна администрация, възлага на Alpine Bau осъществяването на няколко проекта за пътно строителство в Полша след провеждане на процедура за възлагане на обществени поръчки. Договорите за тези проекти съдържат подробни условия относно обезщетенията за вреди, които се дължат в случай на забавяне на тяхното изпълнение.

25. На 19 юни 2013 г. по отношение на Alpine Bau в Австрия е открито производство по поставяне на управлението на дружеството под надзора на съда и г-н Riel е назначен за синдик на това дружество.

26. На 4 юли 2013 г. това производство е преквалифицирано в производство по несъстоятелност. На следващия ден, в изпълнение на решение на Handelsgericht Wien (Търговски съд Виена, Австрия), в регистъра на производствата по несъстоятелност се посочва, че става въпрос за главно производство по несъстоятелност по смисъла на Регламент № 1346/2000.

27. Вторично производство по несъстоятелност срещу Alpine Bau е открито в Полша пред Sąd Rejonowy Poznán-Stare Miasto w Poznaniu (Районен съд Познан-Старе място, Полша).

28. Жалбоподателят предявява вземания на 16 август 2013 г. и 22 юни 2016 г. в главното производство по несъстоятелност, открито в Австрия, и на 16 май 2014 г. и 16 юни 2015 г. във вторичното производство по несъстоятелност, открито в Полша.

29. Повечето от предявените в тези производства вземания се оспорват от г-н Riel, назначен в рамките на австрийското главно производство по несъстоятелност, и от синдика, назначен в рамките на полското вторично производство по несъстоятелност.

30. На 1 април 2015 г. жалбоподателят подава в Полша иск за установяване на вземане в размер на 309 663 865 PLN (полски злоти) (приблизително 73 898 402 EUR) [5].

31. Според жалбоподателя на 1 април 2015 г. Alpine Bau предявява отрицателен установителен иск за несъществуването на вземане в размер на 23 037 496,51 PLN (приблизително 5 497 684 EUR). Той твърди също, че двата иска са съединени, че са висящи пред Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu (Районен съд Познан-Старе място) и че „с някои на практика пренебрежими изключения“ имат същия предмет като иска за установяване на вземане, с който е сезирана австрийската юрисдикция.

32. Освен това на 31 октомври 2016 г. жалбоподателят подава иск за установяване на вземане в размер на 64 784 879,43 EUR пред Handelsgericht Wien (Търговски съд Виена), като иска делото да бъде спряно съгласно членове 29 и 30 от Регламент № 1215/2012 до влизането в сила на решението по висящите в Полша производства по установяване на вземанията.

5 По обменния курс към 16 май 2014 г., датата на предявяване на вземането в производството по несъстоятелност в Полша. Това е референтният курс, използван за цитираната по-нататък сума.

33. С междинно решение от 25 юли 2017 г. този съд отхвърля иска на жалбоподателя в размер на 265 132,81 EUR, без да се произнася по искането за спиране на производството.

34. Жалбоподателят подава въззивна жалба срещу това решение пред Oberlandesgericht Wien (Върховен областен съд Виена), като се позовава по-конкретно на процесуално нарушение, произтичащо от отказа на Handelsgericht Wien (Търговски съд Виена) да спре производството въпреки императивното изискване в този смисъл, предвидено в член 29 от Регламент № 1215/2012.

35. Запитващата юрисдикция иска да се установи, на първо място, дали искът за установяване на вземане, с който е сезирана, попада в приложното поле на разпоредбите на Регламент № 1215/2012 или на Регламент № 1346/2000.

36. На второ място, тя иска да се установи дали правилата за висящ процес, изведени от първия регламент, могат да се приложат пряко или по аналогия, в случай че се прилага вторият регламент, който не съдържа подобни разпоредби.

37. На трето място, тя изпитва съмнения относно обхвата на изискванията по член 41 от Регламент № 1346/2000, отнасящи се до съдържанието на предявяването на вземане от установени в дадена държава членка кредитори. Доколкото в тази разпоредба се изискват сведения относно естеството на вземането, датата на възникването му и неговия размер, с цел да се улеснят кредиторите при упражняването на своите права, тези сведения са задължителни дори когато не произтичат от приложимото право, а именно това на държавата членка на откриване на производството (lex concursus).

38. Запитващата юрисдикция подчертава, най-напред, че съгласно националната съдебна практика, отнасяща се до член 103 и сл. от IO, законовите условия относно съдържанието на изявленията за предявяване на вземане към масата на несъстоятелността на длъжника трябва да се прилагат ограничително, така че в съдебното заседание за установяване на предявените вземания да са налице всички правопораждащи факти, на които впоследствие ще се основе кредиторският установителен иск. По-нататък, тя добавя, че съгласно австрийското право датата на възникване на вземането не трябва да се посочва. Накрая, тя отбелязва, че в разглеждания случай обясненията, отнасящи се до основателността на вземането, са общи и че датата на възникване на вземането се установява само от представените от кредитора документи.

39. Поради това запитващата юрисдикция има съмнения дали може да се приеме, че член 41 от Регламент № 1346/2000 определя максимален стандарт, и дали може да се приложат по-благоприятните разпоредби на lex concursus, като същевременно подчертава, че това право урежда последиците от непълно предявяване на вземане по смисъла на този регламент.

40. При тези обстоятелства Oberlandesgericht Wien (Върховен областен съд Виена) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли член 1, параграф 2, буква б) от Регламент № 1215/2012 да се тълкува в смисъл, че предвиденият в австрийското право кредиторски установителен иск е свързан с несъстоятелността по смисъла на [тази разпоредба] и следователно не попада в материалния обхват на този регламент?

2) (само при утвърдителен отговор на първия въпрос):

Може ли член 29, параграф 1 от Регламент № 1215/2012 да се прилага по аналогия към свързани искове, които попадат в приложното поле на Регламент № 1346/2000?

3) (само при отрицателен отговор на първия въпрос или утвърдителен отговор на втория въпрос):

Трябва ли член 29, параграф 1 от Регламент № 1215/2012 да се тълкува в смисъл, че са налице искове с един и същ предмет и между същите страни, когато кредиторът, в случая жалбоподателят, който е предявил (по същество) идентично вземане в австрийското главно производство по несъстоятелност и в полското вторично производство по несъстоятелност, но това вземане е оспорено (в по-голямата си част) от съответния синдик, предяви искове за установяване на вземания в определен размер към масата на несъстоятелността първо в Полша, срещу местния синдик във вторичното производство по несъстоятелност, а след това в Австрия, срещу синдика в главното производство по несъстоятелност — в случая [г-н Riel]?

4) Трябва ли член 41 от Регламент № 1346/2000 да се тълкува в смисъл, че изискването за посочване на „естеството на вземането […], датата на възникване и размера“ е изпълнено,

а) когато, както в случая, в писменото си изявление за предявяване на вземането в главното производство по несъстоятелност кредиторът със седалище в държава членка, различна от държавата на откриване на производството, в случая жалбоподателят, се ограничи да опише вземането и да посочи конкретна сума, но без да посочи дата на възникване (например „вземане на подизпълнителя JSV Slawomir Kubica за извършване на пътно-строителни работи“);

б) но въпреки че в самото изявление за предявяване на вземането не е посочена дата на възникване на вземането, всъщност тя може да бъде установена от представените в приложение към изявлението документи (например предвид датата на представената фактура)?

5) Трябва ли член 41 от Регламент № 1346/2000 да се тълкува в смисъл, че допуска прилагането на национални разпоредби, които в конкретния случай са по-благоприятни за предявилия вземането кредитор със седалище в държава членка, различна от държавата на откриване на производството, например по отношение на изискването за посочване на дата на възникване на вземането?“.

IV. Анализ

41. Преди да разгърна анализа си, който по искане на Съда ще се ограничи до свързаните с член 41 от Регламент № 1346/2000 четвърти и пети преюдициален въпрос, ще поясня накратко защо според мен отговорът на първия преюдициален въпрос, отнасящ се до предварителен аспект, на който ще стъпят разсъжденията, а именно че разглежданият в главното производство иск попада в приложното поле на този регламент, трябва да се приеме за установен.

42. Първо, следва да се уточни, че Регламент № 1346/2000, който е в сила между 31 май 2002 г.[6] и 25 юни 2017 г.[7], е приложим към случая предвид датата на откриване на главното производство по несъстоятелност, а именно 19 юни 2013 г.

6 Вж. член 47 от този регламент.

7 Вж. член 84, параграф 2 и членове 91 и 92 от Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 година относно производството по несъстоятелност (ОВ L 141, 2015 г., стр. 19), който отменя и заменя Регламент № 1346/2000 и който се прилага по същество, считано от 26 юни 2017 г.

43. Второ, с оглед на принципите, припомнени в решение от 20 декември 2017 г., Valach и др.[8], точки 24—27 и 37, отнасящи се до приложното поле съответно на регламенти № 1346/2000 и № 1215/2012[9] и възпроизведени по същество в три неотдавнашни решения, а именно решение от 4 октомври 2018 г., Feniks[10], както и решения от 14 ноември 2018 г., Wiemer & Trachte[11], и от 6 февруари 2019 г., NK[12], отнасящи се до обхвата на Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела[13], отменен с Регламент № 1215/2012, считам, че предвиденият в член 110 от ІО иск за установяване на вземания попада в приложното поле на Регламент № 1346/2000.

44. Всъщност този иск за установяване на вземания може да бъде предявен само в рамките на производство по несъстоятелност в случай на оспорване на размера, точността или реда на вземанията, заявени от участващите в това производство кредитори. Освен това предметът му е да се провери дали са изпълнени изискванията за предявяване на вземания. На последно място, в резултат на този иск за установяване на вземания размерът на масата на несъстоятелността за разпределяне е определен и противопоставим според съществуването и реда на оспорените вземания на всички кредитори — страни в производството по несъстоятелност.

45. Според мен от това следва, че иск като разглеждания в главното производство произтича пряко от производство по несъстоятелност и е тясно свързан с него, поради което не попада в приложното поле на Регламент № 1215/2012.

46. След като уточних това, вече мога да изложа отговорите на последните два въпроса на запитващата юрисдикция, които се отнасят до обхвата на член 41 от Регламент № 1346/2000 и които предлагам на Съда да разгледа заедно.

47. Запитващата юрисдикция изпитва съмнения относно последиците от непосочването в изявлението на жалбоподателя на датата, на която е възникнало вземането му, при положение че тази дата може да се установи от представените удостоверителни документи и че това сведение не се изисква от националното право.

48. Така Съдът е приканен да тълкува за първи път член 41 от Регламент № 1346/2000, за да се произнесе по задължителното съдържание на предявяването на вземане, посочено в тази разпоредба.

49. Съгласно постоянната практика на Съда при тълкуването на разпоредба от правото на Съюза следва да се вземат предвид не само нейният текст и целите ѝ, но и нейният контекст, както и всички разпоредби на правото на Съюза[14].

50. Поради това, на първо място, трябва да се констатира, че въпросът за евентуално разминаване на формулировката на член 41 от Регламент № 1346/2000 в текстовете на езиците, които успях да проверя[15], не е разискван.

8 C-649/16, EU:C:2017:986.

9 Вж. също цитираната в тези точки съдебна практика.

10 C-337/17, EU:C:2018:805, т. 30 и 31.

11 C-296/17, EU:C:2018:902, т. 29 и 30.

12 C-535/17, EU:C:2019:96, т. 24—26.

13 ОВ L 12, 2001 г., стр. 1.; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74.

14 Вж. решение от 10 декември 2018 г., Wightman и др. (C-621/18, EU:C:2018:999, т. 47).

15 А именно текстовете на испански, немски, английски и италиански език.

51. На второ място, може да се уточни, че подобна разпоредба с почти идентичен текст се съдържа още в Конвенцията от 23 ноември 1995 г. относно производството по несъстоятелност [16]. Макар тази конвенция да не влиза в сила поради неподписването ѝ от една държава членка, тя съставлява ядрото на текста на Регламент № 1346/2000 [17].

52. На трето място, както Съдът вече е уточнил, следва да се констатира, че обяснителният доклад на г-н Miguel Virgós и г-н Étienne Schmit към Конвенцията относно производството по несъстоятелност [18] служи като отправна точка за тълкуването на Регламент № 1346/2000 [19], по-специално по отношение на преследваните цели.

53. Тези автори подчертават, че целта на специалните разпоредби на Конвенцията от 23 ноември 1995 г. относно предявяването на вземанията, които дерогират от прилагането на правото на държавата на откриване на производството, е да се улесни упражняването на правата на кредиторите в европейското пространство, като се определят изисквания, полезни за установяването на техните претенции [20].

54. Същото се отнася и за Регламент № 1346/2000. Така съгласно член 4, параграф 2, буква з) от него правилата относно предявяването, установяването и приемането на вземанията се уреждат от правото на държавата на откриване на производството. Глава IV от този регламент, озаглавена „Информиране на кредиторите и предявяване на вземанията им“, в която са включени членове 39—42, представлява изключение от този принцип, доколкото в членове 39 и 41, както и в член 42, параграф 2 от посочения регламент, се уточняват някои условия за упражняване на правото на предявяване на вземанията в производството по несъстоятелност от кредитори, разположени в държава членка, различна от държавата на откриване на производството.

55. На четвърто място, що се отнася до обхвата на тези правила за предявяване на вземания, в доклада „Virgós-Schmit“ се уточнява, че предвид преследваната цел [21] националното право не може да налага допълнителни условия във връзка със съдържанието на това предявяване [22]. Посочените правила позволяват да се гарантира валидността на предявяването на вземането с оглед на правото на държавата на откриване на производството, приложимо за целите на установяването му.

16 Документ на Съвета на Европейския съюз CONV/INSOL/X1, достъпен на следния интернет адрес: https://www.lynxlex.com/fr/text/insolvabilit%C3 %A9-r%C3 %A8gl-13462000/rapports-explicatifs-utiles/3519. Аналогична разпоредба се съдържа и в проекта за конвенция относно банкрута, производствата, свързани с обявяването на дружества или други юридически лица в несъстоятелност, конкордатите и аналогичните производства от 1980 г., публикуван заедно с обяснителния доклад на J. Lemontey в Bulletin des Communautés européennes, supplément 2/82, достъпен на следния интернет адрес: https://publications.europa.eu/fr/publication-detail/-/publication/bdfe47f1-678d-45f3-94cb-6aff207d4fc1/language-fr/format-PDF/source-88176377.

17 Относно генезиса на Регламент № 1346/2000 вж. заключението на генералния адвокат Jacobs по дело Eurofood IFSC (C-341/04, EU:C:2005:579, т. 2 и бележки под линия 3 и 4), както и заключението на генералния адвокат Szpunar по дело Senior Home (C-195/15, EU:C:2016:369, т. 19 и 20).

18 Става дума за документ на Съвета 6500/1/96, REV 1 от 8 юли 1996 г. (наричан по-нататък „докладът „Virgós-Schmit“), който е достъпен на следния интернет адрес: https://www.lynxlex.com/fr/text/insolvabilit%C3 %A9-r%C3 %A8gl-13462000/rapports-explicatifs-utiles/3519. Окончателната редакция на пълния текст на английски се съдържа в труда *Moss*, G., *Fletcher*, I. et Isaacs, S. The EC Regulation on Insolvency Proceedings: a Commentary and Annotated Guide. Oxford University Press, Oxford 2002, 261—327 (за точната дата на посочения доклад вж. стр. 261)

19 Вж. заключението на генералния адвокат Jacobs по дело Eurofood IFSC (C-341/04, EU:C:2005:579, т. 2, цитирана в заключението на генералния адвокат Szpunar по дело Senior Home (C-195/15, EU:C:2016:369, бележка под линия 11), както и бележка под линия 5, в която се уточнява: „[д]окладът „Virgós-Schmit“, който е в основата на редица съображения от регламента, никога не е бил публикуван в *Официален вестник на Европейските общности*, макар да съществува под формата на документ на [Съвета] от 8 юли 1996 г. — 6500/1/96[…]. Вж. също [*Balz*, M. The European Union Convention on insolvency proceedings. — American Bankruptcy Law Journal, National Conference of Bankruptcy Judges, Laguna Beach 1996]. Г-н Balz е председателствал изготвилата конвенцията работна група на [Съвета] по несъстоятелността. Той твърди, че докладът „Virgós-Schmit“ е бил предмет на „оживени разисквания и че е одобрен от участващите експерти, но че за разлика от конвенцията формално не е одобрен от Съвета на министрите. Въпреки това той се ползва с голям авторитет пред съдилищата на държавите членки“ (бележка под линия 51)“].

20 Вж. доклада „Virgós-Schmit“, т. 273.

21 Вж. т. 53 от настоящото заключение.

22 Вж. доклада „Virgós-Schmit“, т. 273.

56. Този анализ се споделя от редица анализатори на Регламент № 1346/2000 [23], които вземат под внимание новаторския контекст, в който се разглежда въпросът за правото на кредиторите, и силно прагматичния подход към него.

57. Така, след като по отношение на главното производство по несъстоятелност закрепва идеята за универсалност на несъстоятелността и предвижда в член 39 от Регламент № 1346/2000 принципа на свобода на предявяване на вземанията в полза на кредиторите, чието обичайно пребиваване, местоживеене или седалище според устройствения акт се намира в държава членка, различна от държавата членка на откриване на производството, и го свързва с възможността за предявяване на вземанията не само в главното, но и във вторичните производства, предвидена в член 32, параграф 1 от Регламент № 1346/2000, законодателят на ЕС установява правила, гарантиращи равнопоставеност на кредиторите.

58. Тази равнопоставеност се основава на единността на имуществото и на принципа за недопускане на дискриминация, макар приложимият критерий в случая да е местоживеенето на кредиторите, а не тяхното гражданство [24].

59. Ето защо, за да гарантира ефикасно протичане на производството по несъстоятелност [25], законодателят на Съюза избира да посочи в член 41 от Регламент № 1346/2000 максимални общи стандарти за защита на кредиторите, разположени в държава членка, различна от тази, в която е открито производството по несъстоятелност. Следва да се отбележи, че по същите причини съдържанието на изявленията се определя без промени в Регламент 2015/848 [26].

60. Става въпрос за материалноправни норми [27]. Подобно на испанското и полското правителство, считам, че по изложените по-долу съображения те трябва да се тълкуват гъвкаво.

61. Първо, констатирам, че законодателят на Съюза ограничава уредбата относно предявяването на вземания до съдържанието им и до допускането на предоставените от кредитора документи, доказващи съществуването на вземането и неговия размер. Както се подчертава малко след влизането в сила на Регламент № 1346/2000, не са разгледани всички въпроси, свързани с процедурата по предявяване [28]. Следователно може да се приеме, че член 41 от този регламент представлява незавършена форма на уеднаквяване на процедурата по предявяване на вземания [29].

23 Вж. по-специално *Raimon*, M. Le règlement communautaire 1346/2000 du 29 mai 2000 relatif aux procédures d'insolvabilité. — Librairie générale de droit et de jurisprudence, collection „Droit des affaires", Paris 2007, pt. 546, p. 180. Вж. също *Hess*, B., *Oberhammer*, P. et *Pfeiffer*, T., in cooperation with *Piekenbrock*, A. et *Seagon*, C. External Evaluation of Regulation n°1346/2000/EC on Insolvency Proceedings, 2014, pt. 8.2, p. 372, и по-специално следните позовавания в бележка под линия 1139: *Moss*, G., *Fletcher*, I. et *Isaacs*, S. The EC Regulation on Insolvency Proceedings: a Commentary and Annotated Guide. 2. ed., Oxford University Press, Oxford 2009, pt. 8.410; *Riedemann*, S. Article 41. — Europaïsche Insolvenzverordnung, De Gruyter, Berlin 2007, pt. 14; но вж. също *Ghia*, L. Regulation N. 1346/2000 and Protection of Creditors. — International Insolvency Law Review, C. H. Beck, *München* 2011, 313—320, p. 320.

24 Вж. *Vallens*, J-L. La mise en œuvre du règlement communautaire sur les procédures d'insolvabilité: questions de procédure. — Recueil Dalloz, Dalloz, Paris 2003, n° 21, 1421—1427, и по-специално част IX, стр. 1427, в която е цитиран *Rémery*, J-P. Les aspects européens de la déclaration des créances dans une procédure collective ouverte en France". — Revue de procédures collectives, LexisNexis, Paris 2003, n° 40, p. 66; както и External Evaluation of Regulation n° 1346/2000/EC on Insolvency Proceedings, op.cit., pt. 8.1, p. 369, note 1123. Вж. също *Jazottes*, G. Article 53. Le règlement (UE) 2015/848 du 20 mai 2015 relatif aux procédures d'insolvabilité, commentaire article par article. — Société de législation comparée, Collection Trans Europe Experts, Paris, vol. 12, 311—317, p. 312, paragraphe 2. Вж. обратното становище в *Raimon*, M., op.cit, pt. 543, p. 179.

25 Вж. съображение 2 от Регламент № 1346/2000.

26 Вж. член 55, параграф 2, букви б) и д) от Регламент 2015/848.

27 Вж. по-специално *Raimon*, M., op. cit., pt. 536, p. 177, както и в труда, озаглавен Le règlement (UE) 2015/848 du 20 mai 2015 relatif aux procédures d'insolvabilité, commentaire article par article, op.cit., *Jazottes*, G. Article 53. 311—317, p. 316, и *Maréchal*, C. Article 55, 323—329, p. 326, partie B, paragr. 1 in fine.

28 Вж. Vallens, J-L., op. cit.

29 Вж. Доклад на Комисията до Европейския парламент, Съвета и Европейския икономическия и социален комитет относно прилагането на Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета от 29 май 2000 г. относно производството по несъстоятелност (COM(2012) 743 окончателен) (т. 9, първа алинея).

62. При това положение и предвид липсата на единна процедура за упражняване на правото на предявяване на вземанията и на възможността за представяне на удостоверителни документи считам, че не може да се налага изискване, съгласно което данните за вземането, изброени в член 41 от Регламент № 1346/2000, трябва да се съдържат в писменото изявление за предявяване и не могат да се установят от удостоверителните документи.

63. Второ, с наложеното от законодателя на Съюза допускане на удостоверителните документи според мен се предоставя свобода на преценка, основана на приложимото национално право в условията на липса на единна санкция, при оценката на валидността на предявяването или при отстраняването на пропуските в него.

64. Всъщност фазата на предявяване на вземанията трябва непременно да се разграничи от фазата на тяхното установяване, която остава подчинена на националното право, съгласно член 4, параграф 2, буква з) от Регламент № 1346/2000. Съответно това право определя последиците от пропуските в изявленията на кредитора и може, ако последните са непълни, както е в настоящия случай, да предвиди те да бъдат допълнени с различни документи евентуално по искане на органа, отговарящ за тяхната проверка [30].

65. Подобни процедури според мен предлагат отговор на легитимните опасения на Европейската комисия относно необходимостта да не се допусне усложняване на задачата на синдика, като му се налага изискване да извършва справки в множество документи.

66. Трето, целта за защита на кредиторите, неизменно преследвана както с Регламент № 1346/2000, така и с Регламент 2015/848, предполага степента на взискателност към кредиторите при предявяването на вземанията им в друга държава членка да зависи от условията за информирането им, от наложения срок за предявяването на вземанията и от езиковите затруднения, с които могат да се сблъскат.

67. По-конкретно, следва да се вземе под внимание, че непълнотата на разпоредбите на Регламент № 1346/2000 обосновава значителни промени с оглед на практическите проблеми, свързани с някои аспекти на предявяването на вземанията, събрани в проучване за оценка на прилагането на този регламент, представено в доклад, изготвен от Комисията съгласно член 46 от посочения регламент [31].

68. Тези трудности са толкова сериозни, че стават причина Комисията да търси разрешения, с които се цели да се гарантира ефективността на правото на предявяване на вземанията при липсата на хармонизация на националните законодателства в тази област [32], както и равнопоставеността на кредиторите. Те намират конкретно изражение във възможността за предявяване на вземания чрез всякакви средства за комуникация, приети от правото на

30 Вж. в този смисъл съответстващите писмени съображения на страните в главното производство относно възможността за предоставяне на допълнителна информация в хода на процедурата по установяване на вземания, както и по-специално аналогичното френско право и аналогичната съдебна практика, изложени в *Vallansan*, J. Sauvegarde, redressement et liquidation judiciaires — Déclaration et admission des créances. — JurisClasseur Commercial, LexisNexis, Paris, fascicule 2352, от 14 септември 2015 г. (последна актуализация от 15 юни 2018 г.), pt. 84, 88, 89 et 93—95. Вж. също *Raimon*, M., op.cit., pt. 546, p. 180.

31 Вж. доклада, цитиран в бележка под линия 29 от настоящото заключение (т. 1.1., 1.2. и 9.). В последната точка са посочени следните трудности: „[…] езикови бариери, разходи, срокове за предявяване на вземания и липса на информация относно решението за образуване, ликвидатора и формалностите на lex fori concursus за предявяването на вземания“.

32 Вж. *Maréchal*, C., op.cit., p. 327.

държавата по откриване на производството по несъстоятелност [33], и в изготвянето на стандартен формуляр за предявяване на вземания, в който се посочва задължителната информация [34], с цел да се улесни и да се гарантира валидността на предявяването на вземания [35].

69. В този контекст стеснително тълкуване на член 41 от Регламент № 1346/2000 като поддържаното от Комисията, което води до недопускане на предявяването на вземане, придружено с удостоверителни документи, от които без особени затруднения за синдика или сезираната юрисдикция може да се изведе полезна информация за установяването на датата на възникване на вземането, макар, от друга страна, да не е сигурно, че кредиторът е бил уведомен за такова изискване надлежно или в достатъчен срок, за да му се даде възможност да изпълни това задължение, не ми изглежда съвместимо с преследваната с Регламент № 1346/2000 цел да се улеснят действията на кредиторите, нито със задължението да се следи за спазването на тяхната равнопоставеност.

70. Сравнението с процедурата, организирана съществено [36] в Регламент 2015/848, ми се струва определящо в това отношение. Всъщност може да се подчертае, че използвайки стандартния формуляр за предявяване на вземания, кредиторът вече получава ясна информация за задължението да посочи датата на възникване на вземането [37].

71. Поради това считам, че трябва да се допусне допълване на изявлението за предявяване на вземане въз основа на удостоверителни документи, чието предаване е предвидено в член 41 от Регламент № 1346/2000, и че компетентният орган, отговарящ за проверката на това изявление, има задачата да прецени последиците, които трябва да бъдат изведени от неспазването на изискванията на този член, съгласно правото на държавата членка, на чиято територия е открито главното производство.

V. Заключение

72. Предвид всички гореизложени съображения предлагам на Съда да отговори на четвъртия и петия преюдициален въпрос, поставени от Oberlandesgericht Wien (Върховен областен съд Виена, Австрия), по следния начин:

„Член 41 от Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета от 29 май 2000 година относно производството по несъстоятелност трябва да се тълкува в смисъл, че определя максимални изисквания относно съдържанието на предявяването на вземане, които могат да бъдат предвидени в национална правна уредба, като изискването за узнаване на датата на възникване на вземането е изпълнено, когато тази дата може да се установи от приложените към изявлението за предявяване на вземане удостоверителни документи, а валидността на предявяването се урежда от правото на държавата членка, на чиято територия е открито главното производство (lex concursus)“.

33 Вж. член 53 от Регламент 2015/848 във връзка с член 39 от Регламент № 1346/2000, с който се предвижда възможността за писмено предявяване.

34 Вж. член 55, параграф 1 от Регламент 2015/848 и Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/1105 на Комисията от 12 юни 2017 година за изготвяне на формулярите, посочени в Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета относно производството по несъстоятелност (ОВ L 160, 2017 г., стр. 1). Вж. по-специално т. 6.2. от приложение II към Регламент за изпълнение 2017/1105. Съгласно член 55, параграф 4 от Регламент 2015/848 обаче използването на този формуляр не е задължително, като кредиторът запазва правото си да използва други средства, за да предяви вземането си, при условие че в тях се съдържа същата задължителна информация като предвидената в този регламент.

35 Вж. *Brulard*, Y., et. al. L'insolvabilité nationale, européenne et internationale, le règlement européen du 20 mai 2015. Anthemis, Limal 2017, vol. 1, pt. 24, p. 328.

36 Вж. *Maréchal*, C., op.cit., p. 326, partie B, paragr. 1.

37 Вж. т. 6.2. от приложение II към Регламент за изпълнение 2017/1105.